

Landskab nr. 2—2024 Årgang 105

Ansv. redaktør
Christina Capetillo,
ph.d., arkitekt MDL MAA
Landskab
Peter Bangs Vej 30,
2000 Frederiksberg
Telefon: +45 22 64 38 21
E-mail: landskab@
landskabsarkitekter.dk

Redaktionsudvalg
Margrethe Holmberg (forpers.),
Steen Bisgaard, Christian Kamp
Iversen, Mette Juhl Jessen,
Lise Thorsen, Line Stybe
Vestergaard, Bente Ulrikke
Weinreich (suppl.)
Nordisk repræsentation:
Nita Koskiadhe, Finland;
Daniel Jakobsson, Island;
Maja Kozak Dehlin, Norge;
Niels de Bruin, Sverige

Grafisk tilrettelæggelse
Trefold

Korrektur
Tilde Tvedt

Oversættelse til engelsk
Dorte Herholdt Silver

Annoncer
DG Media as
Havneholmen 33, 1561 København V
Steen Håkansson
Telefon: +45 30 94 67 07
E-mail: steen.h@dgmmedia.dk
www.dgmmedia.dk

Abonnement
Receptionen, Akademisk
Arkitektforening
Telefon: +45 30 85 90 00
E-mail: subscription@
arkitektforeningen.dk
Online: <https://shop.arkitektforeningen.dk/da/35-abonnementer>

Abonnementspriser 2024
I Danmark 1.390,00 kr. inkl. moms og
forsendelse.
Norden, Grønland og Europa
1.475,00 kr. inkl. moms og
forsendelse. Norge er undtaget
moms. Denne fratrækkes.
Øvrige udland 1.514,00 kr. inkl.
forsendelse.
Løssalg 192,00 kr. inkl. moms, ekskl.
porto.
Landskab udkommer 8 gange om
året.

Udgiver
Danske Landskabsarkitekter
Peter Bangs Vej 30,
2000 Frederiksberg
Telefon: +45 33 32 23 54
www.danskelandskabsarkitekter.dk
i samarbejde med Akademisk
Arkitektforening

Tryk
Specialtrykkeriet Arco, Skive
Medlem af Danske Specialmedier
ISSN 0023-8066

Forside
Schønher: Copenhagen Islands,
proceskort, maj 2023. Foto:
Schønher.

Vælger vi Atlantis eller Akropolis? 5 Do we choose Atlantis or Acropolis? 6

Christina Capetillo

Copenhagen Islands: En vision for et fremtidssikret København 9

Rikke Juul Gram, Sofie Yde og
Sanne Slot Hansen

Kystlandskaber i bevægelse 16 Coastal landscapes in motion 19

Anna Aslaug Lund

At trække sig for vandet 23

Lotte C. Breengaard

Byvandskaber 28

Stefan Darlan Boris og Katrina Wiberg

Artificielle kalkstensrev – om Kalk Kin 34

Gerda Levin

Et nyt Nyhavna i Trondheim – Cobe Arkitekter 38

Christian Kamp Iversen

Flodbyen Randers skaber landskaber til klimaets tårer 42

Jens Rex Christensen

En handletank for havet – samtale med Ocean Lab 49

Christian Kamp Iversen

Spørg biologen 52

DL Nyt 54

Vi skal høste havets ressourcer - samtale med Joachim Hjerl 56

Vælger vi Atlantis eller Akropolis?

Vandet er højt. På dagsordenen. For vandet stiger omkring os som konsekvens af det skiftende klima. Samtidig er havmiljøet og livet under vandet under pres – den blå biodiversitet er truet.

Der er med andre ord al mulig grund til at tale om vandets landskaber. Både i det helt nære perspektiv og i helhedsbetragtninger, både som individ og som samfund. Ifølge COWI vil vi om små 90 år have årlige udgifter på 43 mia. kroner til udbedring af fysiske skader i vores byer og landskaber forårsaget af oversvømmelser. Ikke helt så meget som Femern-forbindelsen vil koste (omtrent 57 mia. kroner), men rundt regnet den samme pris som en Storebæltsbro, omregnet til dagens kroner.

Så hvad vælger vi: *Atlantis-modellen* med fortsatte risikofyldte investeringer i lavtliggende områder og kortsigtet beskyttelse gennem digeløsninger – eller *Akropolis-modellen*, hvor vi bosætter os på bakker tilpas langt væk fra kysterne?

Vi er nødt til at genforhandle vores forhold til vandet. Hvordan skaber vi nye vandskaber i vores byer og landskaber, og hvordan kan landskabsarkitekter være med til at påvirke udviklingen? Det giver dette nummer af *Landskab* flere bud på.

Sammen med forskere fra KU har Schønherr gentegnet Københavns kontur og foreslår en polycentrisk bystruktur, ”hvor vandet tager den plads, det har brug for”. Vandets veje danner rammen om et kontant (”Kongelunden oversvømmes”) og handlekraftigt fremtidsscenario. Den

hovedstad ville jer gerne se mine børnebørn vokse op i.

Konkret og kontant er også diskussionen mellem Karsten Arnbjerg-Nielsen, Anna Aslaug Lund og Sofie Yde om et af klimatilpasningens underudnyttede værktøjer – tilbagetrækning: ”Hvad skal vi beskytte for enhver pris? Hvad skal vi opgive over tid? Hvilke byer skal afvikles?”

”Naturen skal opleves gennem følelserne”, skrev Alexander von Humboldt til Goethe. Den skal ikke kun være genstand for nøgtern klassifikation, for så forbliver den fjern. Vi må væk fra skærmen og ud at opleve havet og landskaberne, så følelser, sansninger og tanker samles til en helhed.

På det nye landskabsprogram på Arkitektskolen Aarhus bringer designbaserede eksperimenter de studerende tæt på naturen, og faget ses som en æstetisk disciplin, der må insistere på åbenhed overfor forandring i ethvert design.

Ocean Lab opfordrer os til at føle omsorg og ansvar for havet, for når vi holder af noget, passer vi bedre på det. *Hvad tænker fisken*, spørger vi måske os selv, når vi dykker ned på havets bund. Oppe af vandet taler vi om det – og netop dette at dele sansninger og reflektere over oplevelser skaber et æstetisk fællesskab. Stig Lennart Andersson har tidligere udtalt, at ”det er i naturen, vi møder hinanden og kan skabe et nyt samfund eller en ny situation”.

Det er livsnødvendigt.

Christina Capetillo

Do we choose Atlantis or Acropolis?

The water is rising. On the agenda. The waters around us are getting ever higher, due to climate change, and the marine environment is under pressure – the blue biodiversity is at risk.

In other words, we have every reason to discuss water landscapes. According to COWI, just under 90 years from now, the annual cost of repairing flood damage to our cities and landscapes will amount to 43 billion kroner. Not quite as much as the cost of the Fehmarnbelt Fixed Link (about 57 billion kroner) but about as much as the Great Belt Bridge in today's prices.

So what do we choose: the *Atlantis model* with continued risky investments in low-lying areas and shortsighted protection through dykes and barriers – or the *Acropolis model*: settling on elevated areas at a safe distance from the coast?

We need to renegotiate our relationship with water. How do we create new water-scapes, in our cities and landscapes, and how can landscape architects influence this development? This issue of *Landskab* offers several suggestions.

In collaboration with researchers from the University of Copenhagen Schønherr redesigns Copenhagen's contour and proposes a polycentric urban structure that allows the water to 'take the space it needs'. The flow of water paints a stark and vigorous future scenario. This is a capital I would like to see my grandchildren grow up in.

In similarly concrete and stark terms, Karsten Arnbjerg-Nielsen, Anna Aslaug

Lund and Sofie Yde discuss one of the underutilized tools of climate adaptation: planned retreat: 'What should we protect at all costs? What should we give up over time? Which cities or towns should be abandoned?'

Alexander von Humboldt wrote to Goethe that we can only truly understand nature by feeling nature. If nature is treated merely as a subject of rational classification, it remains too distant. We need to step away from our screens and get outside to experience landscapes and the sea to bring feelings, sensations and thoughts together as a whole.

In the new landscape programme at the Aarhus School of Architecture, design-based experiments bring the students close to nature while also approaching the field as an aesthetic discipline that must insist on openness to change in any design.

Ocean Lab encourages us to embrace and feel responsible for the sea, because we take better care of the things we love. 'What is the fish thinking?' we might wonder when we dive to the bottom of the sea. Back on dry land, we might talk about this experience – an act of sharing sensations and reflecting on experiences that helps build an aesthetic community. Stig Lennart Andersson once said that, 'It is in nature we meet each other and have an opportunity to cocreate a new society or a new situation'.

This is of vital importance.

Christina Capetillo